

**Образцы тестовых заданий
конкурсного отбора учащихся в 7 классы
Назарбаев Интеллектуальных школ**

2 день

Русский язык (первый язык)

Русский язык (первый язык)

Текст 1

Разработка изобретателя Владимира Ермака и его коллег из научно-технической фирмы «Экмо» грозит настоящей революцией в сельском хозяйстве.

«Ермаковцы», получившие недавно грант Фонда содействия развитию малых форм предприятий в научно-технической сфере по программе «Старт», сконструировали прибор, способный отделять здоровые семена от больных.

Опытные посева показали повышение урожайности почти на 80%. В перспективе метода – отбраковка не только гороха, риса, пшеницы, кукурузы и других зерновых, но и клубней, луковиц и даже рассады с нужными качествами.

1. Какова идея текста?

- A) Малые предприятия могут получать деньги на изобретения.
- B) Научно-техническая фирма «Экмос» является лучшим предприятием.
- C) Прибор может производить отбор семян не только зерновых культур.
- D) Создан новый метод для повышения урожайности в сельском хозяйстве.

Текст 2

В октябре в рамках научного конгресса в Казахстанско-Американском свободном университете был представлен ряд разработок в области экологии.

Есть новшество для очистки водоёмов, в том числе и очистных сооружений.

Известный российский учёный Ф. Лобанов предлагает осадок перекачивать в текстильный мешок:

- Водопроницаемое волокно выпускает воду, а осадок в этом мешке остаётся. Соответственно вода фильтруется, после очистки её выпускаем в водоём. Донное отложение забирается, тем самым быстро и малозатратно мы очищаем наши природные водные ресурсы.

- Вообще, абсолютно чистой воды в природе не бывает, - сообщил учёный. – Но наличие, например, пиявок и прочей живности говорит о том, что такая вода чиста настолько, чтобы быть пригодной для питья. А хлорирование – старый и вредный для здоровья метод. Многие страны от него уже отказались.

2. Какое из утверждений верно согласно тексту?

- A) Пиявки используются для очищения водоёмов.
- B) Пиявки – показатель наличия в воде хлора.
- C) Пиявки – показатель чистоты воды.

Текст 3

В одной высокогорной деревне жил каменотёс. Однажды в отвесной скале он просверлил отверстие, из которого потекла тонкая струйка живительной влаги. На скале он высек слова о том, что эта скала священная и что отверстие в ней нельзя расширять. И все же спустя века нашёлся человек, который в угоду сиюминутной выгоде расширил отверстие. Вода пошла сильнее, шумнее. Человека объявили героем, однако слава его была недолгой. Вскоре родник высох, а за ним «высохла» и деревня.

3. В каком значении в тексте использованы слова «деревня высохла» согласно тексту?

- А) Деревня перестала существовать.
- В) Деревня уменьшилась в размерах.
- С) Жители деревни впали в уныние.

Текст 4

Человек, лишённый чувства юмора, чаще всего обидчив и потому несчастен. Ему трудно уживаться в коллективе. Он мнителен и всегда настороже. Простую безобидную шутку он может воспринять как оскорбление. Зато бесценно свойство человека, умеющего посмеяться над самим собой. Такой человек – плохая мишень для злых шутников. Попав в смешное положение, он не смутится, не испытает желания «провалиться сквозь землю» и этим лишит удовольствия посмеяться над ним. Чувство юмора надо ценить, развивать и беречь. Это жизнестойкий витамин, помогающий подчас человеку в самые трудные минуты его жизни.

4. Какое утверждение соответствует мысли автора?

Человек без чувства юмора

- А) дружит с шутниками.
- В) живет с опасением.
- С) может посмеяться над собой.
- Д) умеет всё сдерживать в себе.

Текст 5

Пирожок на палочке

А вы знаете, кто придумал эскимо? Американский лавочник Крис Нельсон. Его лавочку облюбовали местные школьники. Они всегда долго гадали и выбирали, что лучше слопать – мороженое или шоколадку. Крис пожалел детей и придумал облить мороженое шоколадом, поистине гениальное изобретение он назвал «Eskimorie». Правильно, «Пирожок эскимоса». На этом изобретательный лавочник не остановился. Он придумал заворачивать мороженое в обертку, чтобы уберечь от пыли и грязи, а чтобы оно не пачкало руки –

насадил «пирожок эскимоса» на палочку.

5. Почему Крис придумал эскимо?

- A) Он любил изобретать.
- B) Он мечтал стать известным.
- C) Он хотел помочь детям.

6. Почему мороженое стали заворачивать в обёртку?

- Чтобы оно
- A) долго не таяло.
 - B) не пачкало руки.
 - C) оставалось чистым.
 - D) привлекало внимание.

Текст 6

Прекрасный образ дочери степей

Девяти Алматинкам выпала честь участвовать в фотосессии, надеть на себя стилизованные национальные платья и ощутить в городских буднях дыхание великой степи.

Звонит серебро в волосах, солнцем кружит подол платья, косы змеями вьются до земли. Глядя на эти фотографии, в очередной раз убеждаешься, насколько все-таки великолепна национальная одежда: ощущение на себе облака платья и мягкой ткани камзола, высокого саукеле неповторимо. И невольно думаешь 8 нужно чаще обращаться к прошлому, рассказывать о разных стилях народного костюма и украшений.

7. Какова идея текста?

- A) Для участия в фотосессии нужны красивые девушки.
- B) Национальная одежда – лучшее украшение девушки.
- C) Необходимо в городах носить национальную одежду.
- D) Необходимо помнить историю национального костюма.

8. Какие слова лучше вставить вместо пропуска во втором абзаце?

- A) над тем, где
- B) над тем, как
- C) о том, как
- D) о том, что

Текст 7

Не так давно учёные из университета Хэриот-Уотт в Эдинбурге во главе с профессором Адрианом Нортм решили проверить связь музыкальных предпочтений с интеллектом и характером слушателей.

В ходе исследования ученые опросили 36 тысяч человек из разных стран мира. Ученые задавались целью доказать подросткам, что слушать тяжелую музыку и рэп небезопасно для их мозга, но результаты их 10.

«Один из фактов, который поразил нас больше всего, — это то, что поклонники классической музыки и тяжёлого рока очень похожи», — признался Адриан Норт. Они продемонстрировали наиболее высокий интеллект. «В обществе бытует стереотип поклонника тяжёлого рока как человека, находящегося в глубокой депрессии, и как опасного элемента общества. На самом деле это безобидные и очень тонкие натуры».

Впрочем, как показывает жизнь, во взрослом возрасте многие рокеры приобщаются к классическим произведениям, притом не отказываясь и от любимого металла. Неудивительно, что характеристики поклонников обоих жанров оказались схожи. «И те, и другие — личности творческие, непринуждённые, но не очень общительные», — заявил Норт.

Любители рэпа, хип-хопа и r'n'b показали самые низкие результаты IQ-тестов. Зато они, как и поклонники рэгги, продемонстрировали высокую самооценку и коммуникабельность. Самыми креативными оказались поклонники блюза и джаза, а также знатоки оперы. А наиболее трудолюбивыми были признаны любители кантри и поп-музыки.

9. Какие из утверждений верны согласно тексту?

- 1) Рокеры и любители классической музыки слегка замкнутые люди.
- 2) Поклонники рэпа и рэгги – общительные люди.
 - A) только первое
 - B) только второе
 - C) и первое, и второе
 - D) ни первое, ни второе

10. Какое слово лучше всего вставить вместо пропуска во втором абзаце?

- A) возмутили
- B) обрадовали
- C) разочаровали
- D) удивили

11. Что автор хотел сказать этим текстом?

- A) Доброта – характерная черта рокера.
- B) Не стоит доверять стереотипам.
- C) Поп-музыка развивает трудолюбие.
- D) Тяжёлый рок влияет на психику.

Текст 8 Храм Тигров

1. В зоопарках и цирках сейчас содержатся тигры, которые уже в течение многих поколений живут и размножаются в неволе и никогда не знали естественной среды обитания. То, что эти великолепные звери сохранятся в искусственных условиях и наши потомки будут иметь счастье с ними общаться, неоспоримо. Хочется надеяться, что тигры останутся и в дикой природе. Для этого необходимы усилия и правительств, и различных организаций, и отдельных энтузиастов. К таким энтузиастам относятся и монахи тайского монастыря, известного как Храм Тигров.

2. Этот буддистский монастырь находится на севере Таиланда. С самого его основания настоятель Пра Ачарн открыл двери храма не только для людей, но и для всех животных, которым была нужна помощь.

3. Сейчас в монастыре живет семнадцать тигров. Они участвуют в повседневной жизни монастыря, иногда заходят в храм на богослужения – прихожане к этому уже привыкли. Порою они «медитируют» вместе с монахами: пока те сидят в позе лотоса и предаются благочестивым размышлениям, тигры лежат у их ног, смотрят куда-то вдаль и думают о чем-то своем, тигрином.

4. Монахи занимаются делами не только небесными, но и вполне земными. Они издают газету и журнал, выступают на радио, ведут свой сайт в Интернете, даже вмешиваются в политику. Но главное их занятие, вне служения Господу, конечно же, – это уход за тиграми и их воспитание. При этом за все время пребывания тигров в монастыре не было ни единого случая нападения на людей. Это отсутствие 13 можно объяснить тем, что каждого детеныша в храме выкармливают вручную и происходит запечатление: с самого юного возраста тигры находятся среди людей и считают их частью своего мира. К тому же эти звери не знают вкуса свежей крови: с раннего детства монахи-вегетарианцы кормят их вареным мясом и курами, а также кошачьим кормом.

5. Храм стал местом постоянного паломничества туристов. Тигров к посетителям выводят в послеобеденное время, когда у зверей слипаются глаза, когда они сонны и малоактивны. Их можно гладить, фотографироваться с ними на память, за особую плату тигр положит голову вам на колени. Таким образом монастырь получает деньги на содержание и прокорм зверей, на строительство нового комплекса, где звери будут жить практически на свободе. Храм стал центром разведения тигров в Таиланде и восстановления их популяции. Пока тигрята воспитываются в монастыре, их нельзя выпускать в дикую природу. Монахи надеются, что в недалеком будущем, когда тигры будут жить на большой огороженной территории в джунглях, новые детеныши будут расти вдали от людей и смогут овладеть навыками, которые помогут им выжить на воле.

12. Почему тигры в монастыре не нападают на людей?

Потому что

- А) они вместе с ними медитируют.
- В) питаются вдоволь сырым мясом.
- С) с рождения живут с монахами.

13. Какое слово лучше всего вставить вместо пропуска в четвертом абзаце?

- А) агрессии
- В) голода
- С) свободы

14. «Таким образом монастырь получает деньги» (5 абзац). Каким образом?

- A) Показывают тигров туристам.
- B) Публикуют статьи о тиграх.
- C) Разводят тигров в неволе.

15. В какой последовательности информация встречается в тексте?

- 1) В храме с первого дня помогают и животным, и людям.
 - 2) Многие монахи едят только растительную пищу.
 - 3) Монахи хотят огородить территорию в лесу для тигров.
 - 4) Наши потомки будут общаться с тиграми в искусственных условиях.
- A) 1, 2, 4, 3
 - B) 2, 3, 4, 1
 - C) 3, 4, 1, 2
 - D) 4, 1, 2, 3

16. Какая пословица соответствует содержанию текста?

- A) Не бойся утруждать себя, бойся забыть о помощи другим.
- B) От добра добра не ищут.
- C) Сколько волка не корми — он всё равно в лес смотрит.
- D) Терпение и труд все перетрут.

Текст 9

Кажымукан Мунайтпасов

Кажымукан родился в ауле Караоткель, где проживали представители казахского рода алтыбаскыпшак. Кстати, это один из самых известных казахских родов, мужчины и даже женщины которого славятся недюжинной силой - и физической, и духовной. Моя мама тоже из рода кыпшаков, и, собственно, многие истории из жизни казахских борцов я впервые услышала от неё. Караоткель был обычным аулом, каких в степях немало. Когда следом за тяжёлой зимой приходила долгожданная весна, в аулах начинались многочисленные тои. Казахские тои не обходились без

народных игр. Особенно на праздниках ценились палуаны, или борцы. Одним из палуанов, развлекавших народ на праздниках, вскоре стал и Мукан - сын бедного крестьянина Мунайтпаса, рано проявивший свои необычные физические способности.

Отец отдал его батрачить к богачу. Десятилетний Мукан мог с легкостью переносить мешки с зерном. Для него это было привычной работой. Спустя время даже хозяину стало интересно наблюдать за мальчиком, который с легкостью совершал тяжелый труд. Богач решил испробовать его в качестве палуана. Мальчик не пропускал состязания палуанов и легко выигрывал бои не только у ровесников.

Мама рассказывала, что Кажымукан мог на спор съесть барана, хотя по своей природе ел очень мало. Но такие вот были забавы степной молодежи. С той порой связаны известные истории из жизни Мукана, многие из которых давно стали легендами. Вот одна из них. Однажды выпала тяжелая зима с сильными буранами. Надо было привезти сено для скота. Кого отправить в трудный путь? Хозяин, у которого батрачил Мукан, посчитал, что в случае чего нищего Мукана никто не хватится. Да и силищи у этого парня столько, что только он справится. Мукан добрался

до места, загрузил сеном сани. На обратном пути завьюжило, и начался сильный буран. Дорогу занесло, лошади выбились из сил, а одна упала и больше не вставала. Тогда Мукан погрузил ее на сани поверх сена, вторую лошадь привязал сзади, сам же, впрягшись в сани вместо лошади, потащил все вместе в аул. История быстро обошла всю степь, после этого Мукана начали приглашать на разные тои для выступления перед гостями. Чем больше он был на виду, тем больше его стали узнавать и говорить о нем. Но от своих побед Мукан не получал удовлетворения, считая, что это все не то, о чем он мечтал все свое детство.

17. Откуда автор узнала о Кажымукане?

- A) из рассказов других борцов
- B) из рассказов своей матери
- C) от аульных аксакалов
- D) от женщин аула Караоткель

18. Почему Мукана стали приглашать на тои для выступления?

- A) он мог съесть на спор барана
- B) он с легкостью мог выполнять трудную работу
- C) он развлекал собравшихся гостей
- D) он хотел прославить свое имя

19. Какое из утверждений верно?

1. Кажымукан был из бедной семьи.
 2. Кажымукан гордился своими победами.
- A) только первое
 - B) только второе
 - C) и первое, и второе
 - D) ни первое, ни второе

20. Какова основная идея текста?

- Рассказать о
- A) выступлениях богатых борцов.
 - B) прошлом казахского народа.
 - C) популярности человека-легенды.
 - D) представителях рода кыпчаков.

Қазақ тілі (екінші тіл)

1-мәтін

Осыдан біраз жыл бұрын ақпараттық кеңістікте «индиго балалар» деген термин пайда болды. Индиго балалар ешкімге ұқсамайтын көк түсті аура шашып тұрады және оны тек қана экстрасенсорлық қабілеті бар адамдар ғана көре алатын көрінеді.

Индиго балалардың немесе вундеркинд балалардың өзгелерге ұқсамайтын ерекшелігі – мінез-құлықтары ауырлау, тіл алмайтын, ренжігіш болып келеді екен, бірақ осыған қарамастан керемет талантқа ие.

Шын мәнінде солай ма?

Шындығына келгенде, дүниеге келген баланың бәрі «индиго» бола алады. Әрбір баланың талантты болып жетілуіне мүмкіндік бар. Яғни, бәрі бірдей мүмкіндікке ие.

Психологтардың айтуынша, индиго немесе вундеркинд балалар туыла сала, осы қасиеттерге ие екендігін көрсетуге мүмкіндіктері жоқ. Осы талантты, потенциалды ашуда ата-ана рөлі үлкен маңызға ие.

1. Қандай балалардың «индиго» болуына мүмкіндігі бар?

- A) Ешкімге ұқсамайтын балалардың мүмкіндігі бар.
- B) Мінездері ауырлау балалардың мүмкіндігі бар.
- C) Біреуге өкпелегіш балалардың мүмкіндігі бар.
- D) Өмірге келген кез келген баланың мүмкіндігі бар.

2-мәтін

– **Тоқтар аға, ғарышқа ұшар алдында қандай көңіл күйде болдыңыз?**

– Елден тым алыста жүргендіктен шығар, маған ғарышқа ұшудан басқа нәрсе қатты әсер етті. Ол – Ет асылып, халық жиналып, 93 жастағы ақсақалдың бата беруі – бәрі-бәрі ерекше көңіл күйге бөледі. Мұндай соншалықты кіршіксіз, шынайы дәстүр әлемде жоқ дер едім.

– **Ғарыштан аман-есен оралып, сол сапар туралы Елбасына қазақша баянат (рапорт) жасапсыз.**

– Менің ана тілімнен тәжірибем өте аз. Соған қарамастан намыстанып, бүкіл ой-санамды тек қазақша жеткізуге бағыттадым. Қазақстанның тұңғыш Президентіне тұңғыш ғарышкері осылайша қазақша тіл қатқан. Мені қазақша сөйле деп ешкім күштеген жоқ. Өзімнің жүрек қалауым солай болды.

2. Көп нүктенің орнына қай сөздер сәйкес келеді?

- A) алғашқы қадам
- B) ата-баба салты
- C) беймәлім ғарыш
- D) тылсым дүние

3. «Өзімнің жүрек қалауым солай болды». Тоқтар бұл сөздерімен нені айтқысы келді?

- A) ана тілін нашар білетінін
- B) ана тілінде баянат беруін
- C) ғарыштан ұшып келуін
- D) халқының дәстүрін дәріптеуін

4. Мәтін қандай үлгіде жазылған?

- A) сұхбат
- B) мақала
- C) очерк
- D) хат

3-мәтін

Біз қаңтар айында бір аптаға осы қонақүйдің стандартты екі кісілік нөміріне тоқтадық. Өте жайлы, тыныш және шағын қонақүй көрсетілген баға деңгейіне сәйкес болды. Әуежайдан қонақүйге дейін жеткізіп тастауға көлік, сондай-ақ қала ішінде жүруге жүргізуші берілді. Қонақүйдің тіркеу орнында орта жастағы әйел болды. Өте тұрпайы және дөрекі. Қонақүй туралы көзқарасты бірден бұзады. Қонақүйге кірмей жатып көңіл-күйіміз түсіп қалды.

Таңғы ас 10.00-де екен, бұл туралы ешкім алдын ала ескертпеді. Таңғы асқа сағат 10-нан 10 минут кеткенде келіп едім, мейрамхана әкімшілігі мені тамақтандырудан бас тартты. Таңғы асты 1500 теңгеге сатып алуға тура келді және ол үшін чек берілген жоқ. Кешкі ас кезінде даяшыны 30 минут іздеп, асүйден тауып алдым. Даяшылар ас мәзірінде не бар екенін білмейді, мен қалаған тағамдар болмағандықтан, тапсырысты бірнеше рет өзгертуге тура келді.

Қонақүйде бөлмелердің тазалығы мен қызмет көрсету ұнады. Бөлмені күнделікті тазалайды, төсек-орын жабдығын үш күнде бір рет, орамалды күнде ауыстырады. Төсектер жайлы, нөмір таза және кең. Жуынатын бөлмеде қажетті тазалық құралдары да бар. Иссапарымыз аяқталып, үйге қайтатын уақыт таяғанда, қонақүй әкімшісі қонақүй туралы пікірімізді шағымдар мен ұсыныстар кітапшасына қалдыруымызды өтінді. Асүйдегі кемшіліктерге қарамастан, біз өзіміздің жылы лебімізді білдіріп, тілегімізді жазып кеттік.

5. Қонаққа қонақүйде не ұнады?

- A) орамалды күнде ауыстыруы және кешкі ас
- B) ыңғайлы төсектер мен нөмірдің тазалығы
- C) бөлменің тазалығы және даяшының қызметі
- D) тіркеуші әйел және қонақүйдің орналасуы

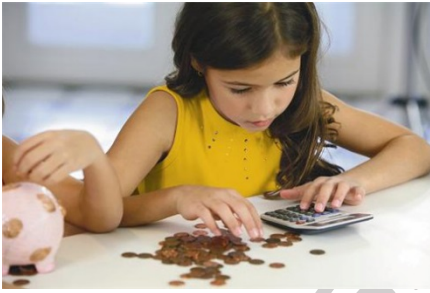
6. Автордың мақсаты қандай?

- A) даяшының жұмысына баға беру
- B) қонақүйдің нөмірлері туралы айту
- C) қонақүй туралы пікір білдіру
- D) қызметкердің жұмысы туралы айту

7. Қонақүйдің қандай кемшілігі бар?

- A) Қонақүй әуежайдан алыс жерде орналасқан.
- B) Таңғы асты күнде таңертең сатып алу керек.
- C) Даяшылар өз деңгейінде қызмет көрсетпейді.
- D) Бөлме тазалаушының қызмет деңгейі төмен.

4-мәтін

Әкесінің әлденені есептеп, жазып отырғанын көрген Айжан есімді кішкентай қыз өз бөлмесіне жүгіріп келіп, ойына алған нәрсені орындауға кіріседі. Анасына көрсеткен азын-аулақ көмегі үшін ақша сұрамақшы болады. Келесі күні анасы ас үйдегі үстелдің үстінен бір қағаз тауып алады. Ондағы жазу мынау екен:

«Анасының қызы Айжанға қарызы:

- дүкеннен сөмке тасығаны үшін – 550 теңге;
- хаттарды поштаға салғаны үшін – 300 теңге;
- жақсы бала болғаны үшін – 1500 теңге;
- гүлдерге су құйғаны үшін – 900 теңге;
- **Барлығы – 3250 теңге»**

Анасы үстелдің үстіне 3250 теңге қалдырып кетеді. Кешке Айжан ақшаны көргенде қатты қуанады. Алайда ақшаның жанында тағы бір қағаз жатқан еді. Онда былай деп жазылыпты:

«Айжанның анасына қарызы:

- үйде өткізген 10 жыл бақытты өмірі үшін – ештеңе;
- 10 жыл ішінде ішіп-жегені үшін – ештеңе;
- ауырған кездегі күтіп-баққаны үшін – ештеңе;
- жақсы ана болғаны үшін – ештеңе;
- **Барлығы – ештеңе»**

Қағазды оқыған Айжан қызарып кетіпті. Одан соң жүгіріп келіп анасын құшақтап, кешірім сұрап, ақшаны анасына қайтарып беріпті.

8. Мәтін не туралы?

- A) ананың бала алдындағы міндетін орындау туралы
- B) баланы жастайынан еңбекке баулу керектігі туралы
- C) ананың еңбегін лайықты бағалау керектігі туралы
- D) баланы жастайынан ақша табуға үйрету туралы

9. Автор ананың бойындағы қандай қасиеттеріне назар аударғысы келді?

- A) еңбекқорлық пен іскерлік
- B) мейірімділік пен кешірімшілдік
- C) адалдық пен көңілшектік
- D) шыдамдылық пен талапшылдық

10. Мәтіннің соңғы сөйлемінде Айжан нені түсінді?

- A) анасын жақсы көретіндігін
- B) өзінің қателік жасағанын
- C) еңбектеніп, ақша табу керектігін
- D) анасына қарыз екендігін

5-мәтін

Ауылдың шеті. Қарлы төбешікке су құйылып, сырғанақ жасалған. Бірнеше бала сырғанақ теуіп жүр. Олардың ішінде ағайынды Ақан мен Асан да бар. Екеуі бір шанаға отырып, төбеден төмен зымырайды. Беттері қызара бөртіп, сырғанап ойнаудан жалығар емес. Ақан мен Асан төбе басына шықты. Шананың алдына Асан отыратын. Ол абайсызда шанадан айырылып қалды. Бос шана төмен қарай сырғанап жөнелді. Алысқа барып тоқтады.

– Ақан, сен барып шананы алып кел, – деді інісіне Асан.

– Мен бармаймын. Шанаға ие бола алмаған өзің, сен бар, – деді Ақан ерегесіп.

– Жоқ, сен барасың. Сен менен кішісің, – деді Асан.

– Бармаймын. Үлкенмін деп жұмсай бересің, шананы да үнемі мен сүйреймін.

Сөзі өтпеген Асан ашуланып төменге түсті. Шананы жетектеген бойы төбеге емес, үйіне қарай бет алды. Ақан не істерін білмей, төбе басында аңырып тұрды. Осылайша ағайындылардың ойыны аяқталмай қалды.

11. Неліктен ағайындылардың ойыны аяқталмай қалды?

- A) Екеуі бір шанаға сыймағандықтан
- B) Шана төменге түсіп кеткендіктен
- C) Ақан үйге кетіп қалғандықтан
- D) Өзара тіл табыса алмағандықтан

12. Мәтінде балалардың бойынан қандай мінез-құлық байқалады?

- A) батылдық
- B) қатыгездік
- C) қырсықтық
- D) аңқаулық

6-мәтін

1. Айдостың туфлиі жыртылып қалды. Ертесіне сабаққа киіп баратын туфли табыла қоймады. Ауылдағылар ауданға себепсіз бара бермейді. Әкесі жыртылған туфлиінің табанын алып, басқа тозған аяқ киімге тігіп берді. Көзге қораш көрінеді. Оны қарап тұрған әкесі жоқ. Қырсық қылғандай, әкесіне ұнап тұр. «Тамаша емес пе?» деп қояды.

2. Ертесіне еріксіз әлгі аяқ киімімен мектепке барды. Галош секілді бірдеме өзі. Әшейінде партаның үстімен жүгіріп жүретін Айдос осы жолы тыныш отырды. Сұрағандарға «ауырып отырмын» дей салды. Аяғына бәрі қарап отырғандай. Партаның астына тығып әлектенеді. Мұғалімдер сабақ сұрайды, бұл дайын емеспін дей салды. Олар да журналға тиісті бағаларын қонжытып жатыр. Тақтаға да шықпады. Қатты қиналып кетті. Тамағына өксік тығылды. 4 сабақ біткенше орнынан тапжылмай отырды. Сабақ аяқталысымен мектептен жүгіре шықты. Еңіреп жылап үйге келді. Үйге келсе, ата-анасы жаңа туфли сатып алып қойыпты.

13. Мәтіннің бірінші бөлімінде Айдос қандай әрекетке ыза болды?

- A) ертең сабаққа бару керек болғанына
- B) ауданға баратын адамның болмағанына
- C) әкесінің басқа табан тігіп бергеніне
- D) әкесі Айдостың пікірін сұрамағанына

14. Айдос неліктен жылап жіберді?

- A) туфлисіз қалғанына ренжіп
- B) бүгін басынан өткен жағдайға
- C) жаңа туфли әпергеніне қуанып
- D) сабақты айтпағанына ренжіп

7-мәтін

Бір елдің бас әкімі бір кісімен сөйлесіп тұрғанда, қасынан бір кедей өтіп бара жатып иіліп, бас ұрып сәлем береді. Оған қарсы әлгі әкім одан да төменірек басын түсіріп, сәлем алды. Қасындағы кісі:

– Тақсыр, осынша жұрттың үстінен қараған әкімсіз, осы бір кедейге неге сонша иіліп сәлем бердіңіз? – деп таңырқай сұрайды.

Сонда әкім:

– Ешбір ілім-білім үйренбеген кедей сонша иіліп, амандасып, өзінің әдептілігін көрсеткенде, мен өзімді қалай ұстауым керек еді? – депті әкім.

15. Қасындағы кісі әкімнің қандай қасиетіне таң қалды?

- A) қорқақтығына
- B) қайырымдылығына
- C) ұялшақтығына
- D) кішіпейілділігіне

8-мәтін

Такси жүргізушісі көлігіне танымал бай кісіні мінгізіпті. Үйіне жеткен ол таксиге 500 теңге ғана береді.

Таксист:

— Мен кеше сіздің ұлыңызды осы үйге әкелдім. Ол маған 2000 теңге артық берді де, қажетіңе жарат деп қуантқан еді. Сіз қаншалықты бай болсаңыз да, неге 500 теңге ғана беріп тұрсыз? – деп ренжи сөйлепті.

— Мен ол сияқты маңдай теріммен тапқан ақшаны артық жұмсай алмаймын! Себебі оның әкесі — бай болса, мен — жетіммін, – деп жауап беріпті.

16. Әкесі ұлынан қандай мінез-құлқымен ерекшеленеді?

- A) сараңдығымен
- B) қаталдығымен
- C) үнемшілдігімен
- D) ақшақұмарлығымен

17. Бұл оқиғадан қандай ой түюге болады?

- A) Еңбекпен келген ақшаның қадірін білу керек.
- B) Әке баласына үнемі қаржылай көмектесу керек.
- C) Адамдардың еңбегін артығымен бағалау керек.
- D) Қолыңда болса, ақшаны молынан жұмсау керек.

9-мәтін

Балық шаруашылығындағы жаңа технология

Отандық балық өсірушілер заманауи технологияларды қолданысқа енгізе бастады. Шығыс Қазақстандағы 20 шаруашылық бекіре, арқан балық пен тұқы (карп) тұқымдас балықтарды өсірудің тың әдістерін сынақтан өткізуде. Жергілікті мамандар Қызыл кітапқа енгізілген балық түрлерінің санын арттыруды мақсат етіп отыр. Сондай-ақ мамандар жергілікті өзен-көлдердегі алабалықты (форель) көбейтуге де өз үлестерін қосып отыр. Бұл үшін Ертіс жағалауында су қоршаулары орнатылды. Шабақтар арнайы бекітілген кесте бойынша белгіленген бассейнде қоректендіріледі. Алдағы желтоқсан айында балық өсірушілер 100 тонна дайын өнім алуды көздеп отыр.

Вячеслав Асанов, балық шаруашылығының жетекшісі:

– Бұл тоғанды балықтарға толтырып, өсіру керек, өйткені мұнда қоректендіру базасы өте бай, биопланктондар өте көп, мұны алабалықтың тез салмақ қосқанынан-ақ байқауға болады. Бағалы балықты өсіруді қолға алған шаруашылықтар аймақтағы Зайсан, Бұқтырма және Өскемен су қоймаларын балыққа толтырды. Суға 5 млн шабақ жіберілген. Бұл шабақтардан биыл 100, келер жылы 300, оның арғы жылы 1 мың тонна балық аулауды жоспарлап отыр.

Сымбат Әнуарбеков, «Қазақ балық шаруашылығы ғылыми-зерттеу институтының» директоры:

– Біз алабалық шабақтарын шығарып, сатуды мақсат етіп отырмыз. Алдағы уақытта Ауыл шаруашылығы министрлігімен тиісті келісімге қол қойылады. Сонымен бірге алдағы 7

жылға арнап Зайсан көлінің балық қорын толтыру бағдарламасын жасау көзделген. Шаруашылықтар жобаның жоспарын құрып жатыр. Өздері қаржыландыруға дайын. Уақыт өте келе өнімді көрші елдерге экспорттауға болады, сондықтан жобаның беретін пайдасы мол.

18. Мәтінде Қызыл кітап туралы не үшін айтылған?

- A) сиреп кеткен балық түрлерін көбейту үшін
- B) сиреп кеткен балықтарды кітапқа енгізу үшін
- C) сиреп кеткен балықтарды сынақтан өткізу үшін
- D) сиреп кеткен балықтарды қоректендіру үшін

19. Балық шарушылығының жетекшісі нені жоспарлап отыр?

- A) Балық аулауға тыйым салуды жоспарлап отыр.
- B) Балықтарды қымбат бағаға сатуды жоспарлап отыр.
- C) Балықтардың санын өсіруді жоспарлап отыр.
- D) Балықтарды сыртқа экспорттауды жоспарлап отыр.

20. Балық санын көбейту жобасын кімдер қаржыландырады?

- A) Шаруашылық жетекшісі
- B) Ғылыми-зерттеу институты
- C) Ауыл шаруашылығы министрлігі
- D) Шаруашылықтардың өздері

АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК

1 Which statement about Crystal Cruise ships is correct according to the text?

- A) The cruise ships have different entertainment centres.
- B) The cruise lasts for one month.
- C) Tourists can't go in for sport there.
- D) Tourists should pay in the restaurants.

Crystal Cruises - Luxury Every Day

Come and sail on a Crystal Cruise ship. We have three ships: The Crystal Queen, The Crystal Princess, The Crystal Palace.

Come and sail in luxury on cruises around the Caribbean Sea for 7 or 14 days.

Our seven-day cruise costs \$2000 and our two-week cruise is \$3500.

All food and drink are included in the price of your cruise. Our cruise ships all have a casino, a cinema, a five-star restaurant, a theatre, a library and a fully equipped gymnasium. So come on board today for the holiday of a lifetime!

Call immediately: 020-4455832

.....

2 What did Mike's mother feel about her son's meal habit?

- A) She was against her son's bad habit.
- B) She was glad that he enjoyed this process.
- C) She was indifferent about his habit.
- D) She was pleased how her son took a meal.

An overeater is a person who eats too much. Mike is an overeater. Read Mike's ideas about food. "Food is the best thing ever. Any time of the day or night, I can eat ... and eat and eat and eat. I always have a very big appetite. My Mummy often complained about how much I ate. She usually asked me if I had a hole in my stomach. Eating is very, very satisfying. It fills us up and stops us feeling hungry. Food tastes so good and eating it makes us feel very happy. I love eating with my family, with my friends or even at school".

.....

3 Why does Christine write the letter?

- A) Because she enjoys Caroline’s work.
- B) Because she wants to improve her English.
- C) Because she likes listening to her pupils.
- D) Because she prefers to teach teenagers.

Hello Caroline,

I want to thank you for the lessons. I work in France, teaching English to adults. Your lessons are fun and a great help for my students. I use them every time when a student has speaking and writing problems. I am looking forward to the future lessons. Thanks very much.

Christine

.....

4 You are going to get a job. Which of the texts below contains information you are looking for?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

1 €20.000 offered by “Fondazione San Marino Cassa di Risparmio – SUMS” Two-year contract with the management agency StudioMusica. The winner will be guaranteed performances in 10 concerts of important national and international events.	2 Parkhouse Hotel Our hotel is just 6 miles away! Family Run Motel Near Stonehenge www.parkhousemotel.
3 Our fleet of prestige cars are also available for your personal hire. Choose anything from the stunning Aston Martin DB9, Ferrari 430 Spider, or the Audi R8 – perfect for special occasions such as weddings, birthdays and days out.	4 Urgent need for Staff Grade in Anaesthetics - 3 months at North London recruiter: Medecho salary: 50.00 location: London term: Peranent/Full-time reference : 4471926

.....

5 Where can you find this kind of text?

- A) In the advertisement for holidays
- B) In the booklet for tourists
- C) In the invitation card to a concert
- D) In the program of a TV show

Read some interesting facts about the city of Bath in Great Britain.

Modern Bath

Bath is a lovely city and it is popular among tourists all year round. There are so many things to see and do in Bath! There are museums and art galleries, and most tourist attractions (such as the Roman Baths) have their own museums. There are five theatres in Bath. One of them is called The Egg. It's styled as an egg and was specially built for the use of young people. The city holds lots of festivals such as an international music festival, a literature festival and even a beer festival.

.....

6 What is the main idea of the text?

- A) It is a program for the language summer camp.
- B) It is an advertisement of the language course.
- C) It is an announcement of the new language website.

	Learn English for FREE
US English Foundation is excited to announce a new partnership with Mingoville, a site for learning English on the web! Click on the link to create an account with <u>Mingoville for FREE!</u>	

.....

7 Why is the text about nuts titled “Be a Health Nut!”?

- A) because it informs us about how we can use them in recipes
- B) because it helps us to buy this valuable product
- C) because it shows us the usefulness of this food for people

Be a Health Nut!
Nuts are not only delicious; they are good for you, too. They have lots of nutrients like magnesium, potassium, and arginine. Nuts are high in calories, so they should be eaten in moderation. But they also have polyunsaturated and monounsaturated fats (the good kinds of fat) and reduced cholesterol. This means they are heart healthy.

.....

1. Do you play computer games over the Internet? Do you send e-mail messages to your friends? You can get all kinds of information there. People use the Internet to work at home. Scientists use the Internet to help them do research.
2. The Internet is a system that connects computer networks. It links millions of computers all over the world. It allows your computer to get information stored on other computers far away. Some networks have only a few computers. Some networks have thousands of computers. Computers connect to the Internet through telephone and cable systems.
3. Millions of people use the Internet every day. In 1981, only 213 computers were connected to the Internet. By 2003, more than 216 million computers were connected to the Internet. No one knows for sure how many people use the Internet. Computer experts thought that there were 61 million Internet users worldwide at the end of 1996. There may have been from 700 million to 900 million users by the end of 2013.

8 “Do you play computer games over the Internet? Do you send e-mail messages to your friends?” (paragraph 1)

Why does the author ask these questions?

- A) He wants readers to publish their answers on the site.
- B) He wants to draw our attention to read the text.
- C) He wants us to find answers to the questions in the text.

9 What does the word “It” refer to in paragraph 2?

- A) a computer
- B) an online system
- C) the Internet

10 What is the main idea of paragraph 3?

- A) Scientists are still guessing the exact number of computers.
- B) The computers connected to the Internet have a rich history.
- C) The number of computer users is increasing

11 Which paragraph answers the question “What is the Internet?”?

- A) Paragraph 1
 - B) Paragraph 2
 - C) Paragraph 3
-

Victor aims to change the world, one skateboarder at a time.

1. Victor Davila, 18, hops on his skateboard and rolls down a cracked sidewalk. The air is filled with smoke from cars and trucks. Welcome to Hunts Point, a poor community in the Bronx in New York City. Victor wants to fix the problems, because he loves his neighbourhood. To get other teens involved, Victor is giving away something else he loves: skateboards.
2. Last year, Victor started a group called Eco Ryder. Victor and two of his friends teach kids how to design and build skateboards. When they are done, the kids get to keep the skateboards. “To receive those skateboards, they have to go through all of our environmental workshops,” Victor explains. In the workshops, kids learn about the local environment. **13**, “we talk about different animals that live in the Bronx River,” says Victor.
3. What’s next for Victor? His biggest dream is to set up more Eco Ryder groups across the country. He wants kids to get involved in their communities, no matter where they live.

12 “The air is filled with exhaust from cars and trucks”. (paragraph 1)

What does this sentence mean?

- A) It faces a real economic growth.
- B) There are problems with the environment.
- C) Too many people live there in one house.

13 Which word/words is/are missing in paragraph 2?

- A) For example
- B) Nevertheless
- C) On the contrary
- D) Unfortunately

14 What do we read about Victor in paragraph 3?

- A) His wish to expand his experience to other countries.
- B) The ideas he wants to realize in the coming times.
- C) The problems he has faced in making children enthusiastic.

.....

A “Hoppy” Discovery

A new frog species has been discovered in New York City

1. Usually, scientists search rainforests, ocean habitats, or other places on Earth to find new plant and animal species. So when a new type of frog was found hopping around New York, you could say, scientists were very happy.
2. Three years ago, science student Feinberg trekked around New York listening for the sounds and collecting strange frogs. He shared his research with biologist Catherine E. Newman who was studying leopard frogs. She analysed the code of the frog’s blood and compared the new frog’s blood structure with those of the leopard frogs. The frogs looked nearly identical, but their blood structure was very different.
3. Feinberg believes the frog also once lived in Manhattan, but its present habitat varies from the Great Swamp National Wildlife Refuge in New Jersey to northern counties of New York. It may even be living in parts of Connecticut and Pennsylvania. The centre of the frog’s habitat seems to be Yankee Stadium. 17 Feinberg hasn’t found any frogs living around the famous baseball field.

15 What is the function of paragraph 1?

The author wants...

- A) to describe different habitats of animals and plants
- B) to draw attention to an unusual discovery in the USA
- C) to make a joke about American scientists

16 What makes new frog type different from leopard frogs? (paragraph 2)

- A) Its blood structure
- B) Its present habitat
- C) Its strange appearance

17 Which word/words is/are missing in paragraph 3?

- A) But so far
 - B) Moreover
 - C) Therefore
-

You were surfing the Internet and found Lila's blog:

1. I love my little sister. She's my everything. I love getting her dressed and playing with her. She is the greatest little sister you can have. Unfortunately, we can't go to the latest parties together because she's my dog Shuga ...
2. Shuga means the world to me. I love her as if she truly is my little sister. She's so spoiled and catches an attitude just like she's human sometimes (I swear). My mom brought her just right after my grandfather's death in 2006. Everybody loves her and she knows it. She's super friendly and super sweet. I don't know what I'd do without her.
3. Shuga is a Pekingese and she's the best dog a person could have. It gets kind of hard sometimes without her on campus. Sometimes I wake up and look for her forgetting I was at school and not at home. She's my addiction. I don't know if any of you have pets but mine is my everything. I hope you don't think I'm weird because I love my dog so much, but I really love her a lot! I mean some people say diamonds are a girl's best friends, but Shuga is mine!

18 Why did Lila write this post?

- A) to complain about living without a pet on campus
- B) to express her opinion about friendship between humans and pets
- C) to share her feelings with the readers about her pet

19 Which paragraph tells how Shuga became a family member?

- A) Paragraph 1
- B) Paragraph 2
- C) Paragraph 3

20 What is the best title for this text?

- A) A Girl's Best Friends
- B) A Very Fashionable Pet
- C) My Human Dog

.....

Правильные ответы

Вопрос	Русский как первый	Казахский как второй	Английский
1	D	D	A
2	C	B	A
3	A	B	A
4	B	A	D
5	C	B	B
6	C	C	B
7	D	C	C
8	D	C	B
9	C	B	B
10	D	B	C
11	B	D	B
12	C	C	B
13	A	D	A
14	A	B	B
15	D	D	B
16	A	C	A
17	B	A	A
18	B	A	C
19	A	C	B
20	C	D	C